

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5 (3)

ISSN: 2992-8982 <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, may.
3-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqov vch, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayev vch, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixojaga o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyev vch, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilkomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHGA QARATILGAN HAYOTIY TASHABBUSLAR.....	12
Muxiddin Kalonov	
O'ZBEKISTONDA NAQDSIZ TO'LOVLAR ULUSHINING OSHISHI VA PUL MASSASI NAZORATI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	28
Pardayev G'ayrat Jabbor o'g'li	
BUXGALTERIYA HISOBINING PAYDO BO'LISHI VA RIVOJLANISHI HISOB SIYOSATINING SHAKLLANISHIDA ASOS SIFATIDA.....	34
Abduvaxidov Farxod Tuychiyevich	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TASHKILOTLARIDA ICHKI SIFAT NAZORATI STANDARTLARINI RISKKA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	41
Bobonarova Kamola	
SANOAT KORXONALARINING INVESTITSION-INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	47
Azizova Habiba Arslonovna	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA RAQAMLI DAVLAT XIZMATLARINI KO'RSATISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI.....	56
Yusupova Dilbar Mirabidovna	
KARBOHOVYIE KREDITI V AGRAPNOM SEKTOPE KAK INSTRUMENT RAZVITIYA ZELENOY EKONOMIKI UZBEKISTANA.....	61
Abdullaeva Zaynab Ruslanovna	
BUXORO ZINDONI VA BOLO HOVUZ ANSAMBLI MISOLIDA TARIXIY OBIDALARNING BARQAROR TURISTIK SIG'IMI TAHLILI.....	66
Shodiyeva Moxichehra Shokir qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
SOLIQ TIZIMIDA SOLIQ RISKINI BAHOLASH USLUBIYOTI.....	73
Ravshanjon Azimovich	
O'ZBEKISTONDA UMUMIY O'RTA TA'LIM TIZIMI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA BUXORO VILOYATI TAHLILI.....	80
Davidxodjayev Oybek Obidovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION KREDITLASHLASHNING AMALDAGI HOLATI VA ISTIQBOLLARI.....	85
Abdurashidova Mohidil Qodir qizi, Karimova A.	
IQTISODIYOTNI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA DXSH ASOSIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI BAHOLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI.....	91
Toxirov Jaxongir Maxmudjon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA UY-JOY QURILISHI VA IPOTEKA KREDITLASHNING O'ZARO BOG'LIQLIGI.....	96
Turopova Nigora Xolmurod qizi, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi	
ESG INTEGRATION AND GREEN FINANCIAL ANALYSIS: A NEW METHODOLOGICAL APPROACH TO CORPORATE FINANCIAL SUSTAINABILITY.....	100
Erkin Temirovich Shodiev	
THE CURRENT STATE OF DIGITALIZATION OF TOURISM IN UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ITS DEVELOPMENT.....	105
Bekmurodov Bakhtiyor Farkhodovich	
TA'LIM MUASSASALARINI MOLIVALASHTIRISHDA OPTIMALLASHTIRISH ZARURATI VA YO'NALISHLARI.....	113
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	

АХОЛИ ИСТЕ’МОЛ МАДАНИЯТИ ВА МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЙ О’СИШГА ТА’СИРИ	118
Rustamov Sheroz Oblokulovich	
ISHLAB CHIQRISH OMILLARINING IQTISODIY O’SISHGA TA’SIRI: KOBБ–DOUGLAS MODELII ASOSIDA EKONOMETRIK TAHLIL	123
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
BARQAROR SHAHARSOZLIK RIVOJLANISHIGA ERISHISHDA QATTIQ CHIQINDILARNI KOMPLEKS BOSHQARISH	129
Firas Halawani, Feruza Insavaliyeva	
СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РЕАЛИЗАЦИИ НА НАЦИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ КЛЮЧЕВЫХ МЕЖДУНАРОДНЫХ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СОГЛАШЕНИЙ, СВЯЗАННЫХ С ТРАНСГРАНИЧНЫМ ЗАГРЯЗНЕНИЕМ, В УЗБЕКИСТАНЕ И СОСЕДНИХ СТРАНАХ.....	139
Шафикова Луиза, Ойбек Камилов	
ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА УЗБЕКИСТАНА: ОЦЕНКА ТЕКУЩЕГО УРОВНЯ И ПОТЕНЦИАЛА РОСТА	150
Омонтурдиева Диёра	
YER VA SUV RESURSLARINI INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARISHDA DRONLARDAN FOYDALANISH.....	155
Matkarimov Mansur	
YASHIL INVESTITSIYALAR BOZORI MEKANIZMINING DASTAKLARI	161
Ziyodullayeva Gulasal Akmal qizi	
СТРАТЕГИЯ ПРИВЛЕЧЕНИЯ И УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА ПОСРЕДСТВОМ HR-БРЕНДИНГА: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПРАКТИКА РЕАЛИЗАЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	167
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
KAMBAG’ALLIKNI MONETAR VA KO’P O’LCHOVLI VAHOLASH METODOLOGIYASI ASOSIDA IQTISODIY O’SISH STRATEGIYALARINI KONSEPTUAL TAKOMILLASHTIRISH	173
Sotiboldiyev Asadbek Hasan o’g’li	
QURILISH SANOATIDA RESURS TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO’NALISHLARI.....	179
Utbasarov Doniyorjon Baxtiyorovich	
KICHIK BIZNESDA XIZMATLAR SOHASINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI.....	188
Raximov Zafar Komilovich, Mamatazimov Jaloliddin Sherzod o’g’li	
MANAGING DIGITAL TRANSFORMATION IN PRIMARY HEALTHCARE: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW	192
Ashurova Sitora Xusnitdin qizi	
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПРАВОВЫЕ ПРОБЕЛЫ В УПРАВЛЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫМ ЗАГРЯЗНЕНИЕМ ВОД В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	197
Тиллахуджаев Аббосхон, Дилфуза Шакирова, Мухамедалиева Сайёра, Ойбек Камилов	
JAHON ME’MORIY MEROSIDAN TURIZMDA FOYDALANISH: DOLZARB MUAMMOLAR, ZAMONAVIY YECHIMLAR VA ISTIQBOLLI TAKLIFLAR.....	208
Qilichov Muhridin Husniddin o’g’li	
IMPROVING SALES PROMOTION STRATEGIES FOR UZBEK EXPORTERS IN DEVELOPING FOREIGN MARKETS.....	217
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Rustamova Madina Baxrom qizi	
ENVIRONMENTAL DEGRADATION AND CARBON EMISSION: INTERCONNECTED LINKS WITH ECONOMIC GROWTH IN POST-SOVIET.....	222
Rajabova Malika Nuriddin qizi	
NATIJAGA YO’NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISHGA OID ILMIY QARASHLAR VA YONDASHUVLAR	230
Qosimova Gulyar Axmatovna	

ТРАНСГРАНИЧНЫЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН.....	236
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ ЖИЗНИ И ИНДЕКСА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	239
Усманова Зумрад Исламовна	
KIMYO SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI	242
Muxammadiyeva Munira Zaynabuddinovna	
QISHLOQ UY-JOY QURILISHIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARINING AHAMIYATI.....	248
Xannarov Komiljon Karimovich	
TIBBIYOT MUASSASALARI FAOLIYATINI MUVOFIQLASHTIRISH VA VAZIFALAR TAQSIMOTI TAMOYILLARI.....	253
Saidov Suhrob Shodmonovich	
HUDUDIIY IQTISODIY INTEGRATSIYA RIVOJLANISHINING XORIJIY TAJRIBASI VA MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARI UCHUN AHAMIYATI.....	257
Akbarova Kamola Akmaljonovna	
MOLIYAVIY TAHLIL AXBOROT BAZASINING KORXONA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIRI	263
Karimov Eminjon Gopardjonovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI	270
Shermatov Axror Abdixakimovich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA ENERGIYA SAQLASH TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	275
Ergash Bobobekov	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARIDA ISLOM MOLIYASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	281
Yo'ldoshev Jamshid Nu'monovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	285
Qurbonova Rahima Jamshedovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI ISH O'RINLARINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	290
Ibroximova Nafosat Abdusattor qizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	297
Raximov Zikrullo Soyibjon o'g'li	
RAQAMLI MUHITDA REKREATSION XIZMATLAR MARKETINGINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	302
Usmanova Zumrad Islamovna	
WAYS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS	306
Iskhakova Sarvar Ayubovna, Amriyeva Shahzoda Shukhratovna	
BARQAROR TURIZMGA ERISHISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	312
Baxtiyorov Javlon Fazliddin o'g'li	
MEVA MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY TIZIMI.....	316
Yusufova Laylo G'ayrat qizi	

AHOLISI ZICH JOYLASHGAN HUDUDLARDA QISHLOQ JOYLARINING BARQAROR RIVOJLANISHI: NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR.....	325
Yusufjonov Jahongir Ilxomjon o'g'li	
СТРАТЕГИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ В ФИЛОСОФИИ СТОИЦИЗМА И СОВРЕМЕННОЙ ТЕОРИИ СТРАТЕГИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ВЗГЛЯДОВ МАРКА АВРЕЛИЯ И КОНЦЕПЦИИ СТРАТЕГИРОВАНИЯ ВЛАДИМИРА Л. КВИНТА.....	329
Норкулов Суннатбек Алишерович	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	335
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
MAMLAKATIMIZDA INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA QULAY BIZNES MUHITINING TA'SIRI.....	341
Vahidova Gulhayyo Arzi qizi	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BANK KREDITLARI BILAN TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	347
Raxmanova Ilmira Rustamovna	
SAVDO KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MA'LUMOTLAR TAHLILI VA MAQSADLI MARKETINGDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	354
Toxirov Javlon Raximovich	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARNI TARKIBIY QISMLARI BO'YICHA BAHOLASHNING MUHIM OMILLARI.....	361
Arslonov U. U.	
RESURSLAR TA'MINOTI TIZIMINING TASHKILY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI.....	367
Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi	
JAHON SAVDO TASHKILOTI TAMOYILLARI ASOSIDA SOLIQ SIYOSATINI MUVOFIQLASHTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI.....	373
Saitqulov Suxrob Shavkatovich	
TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARNING KREDIT QOBILIYATINI BAHOLASH UCHUN SKORING MODELIDA SUN'YI INTELLEKTNI JORIY ETISHNING AHAMIYATI.....	380
Komiljon Karimov	
OLIY TA'LIM VA AMALIYOT TIZIMLARI INTEGRATSIYASI ASOSIDA KADRLAR TAYYORLASH MENEJMENTINI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI.....	386
Karimova Xurshida Raximovna	
QO'RIQLASH DEPARTAMENTIDA SOLIQ YUKLAMASINING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI VA UNI ICHKI MOLIYAVIY NAZORAT HAMDA AUDIT NUQTAYI NAZARDAN TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	390
Salimbayev Mirsohibjon Mirsodiq o'g'li	
ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА И ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	396
Ли Марина Рудольфовна	
O'ZBEKISTONDA YER RESURSLARINING AGRAR IQTISODIYOTGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	402
Xoshimova Sevara Baxromovna	
FARMATSEVIKA IMPORT KOMPANIYALARIDA REKLAMA SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH: "SHINING IMPEX" AJ MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	410
Alimxodjayeva Nargiza Elshodovna, Nurullayev Ilyosbek Xojiabdulla o'g'li	
HUDUDIY IQTISODIY O'SISHNI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	417
Turayev Baxtiyor Ergashevich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA SANOATINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI VA SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	421
Qalandarova Gulshoda Nazirjon qizi	

QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA DAVLAT SUBSIDIYALARINING MOLIYAVIY NATIJALARGA TA'SIR KANALLARI VA ULARNI HISOBDA AKS ETTIRISH MASALALARI	427
Davronbek Matyakubovich Matkarimov, Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li	
O'ZGARUVCHILAR O'RTASIDAGI MUNOSABATLARNI REGRESSIYA MODELLARI ORQALI AMALIY TAHLILI	432
Sakiyeva Ozoda Batirovna, Xushvaqtova Dilfuza Ramazon qizi	
INSON KAPITALIGA YO'NALTIRILGAN INVESTITSİYALARNI MOLIYALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	437
Zayniddinov Aloviddin Zayniddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KRIPTO-AKTIVLAR AYLANMASINI RIVOJLANTIRISH HAMDA BOZOR MUNOSABATLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	444
Khakimov Bekzod Ilhomjonovich	
O'ZBEKISTONDA MADANIYAT VA SAN'AT TA'LIMI MUASSASALARINI DAVLAT TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	453
Atabayeva Yulduz Baxtiyar qizi	
ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ КАК ФАКТОР ПЕРЕХОДА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ В УЗБЕКИСТАНЕ	457
Ким Елена Радионовна	
O'ZBEKISTONDA YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI BOSHQARUV SAMARADORLIGI: HOLAT, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	464
Abdurasulova Zarina Sayfiddin qizi	
STRATEGIC MARKETING CAPABILITIES AND ENTERPRISE COMPETITIVENESS IN DIGITAL PLATFORM ECOSYSTEMS: A CONCEPTUAL SMPC MODEL FOR EMERGING MARKETS	471
Bakhtiyor Ruziev Eshmuminovich	
ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ ЖИЗНИ И ИНДЕКСА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	477
Усманова Зумрад Исламовна	
UGLEROD CHIQINDILARINI KAMAÝTIRISHDA YASHIL INVESTITSİYALAR AHAMIYATINING NAZARIY ASOSLARI.....	480
Jumaniyozov Feruzbek Dilshod o'g'li, Niyozmetov Doniyor Rejabbayevich, Majidov Jamoladdin Komoliddinovich	
MEHMONXONA XO'JALIGI SUBEKTLARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	485
Gulomqodirova Ma'muraxon Saydumarxon qizi	
QISHLOQ MANZILGOHLARINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING MOHIYATI VA NAZARIY JIHATLARI	492
Xusanova Sevara Shavkat qizi	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION-INVESTITSION BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	499
Raxmatillo Mirolimovich Egamov	
MOLIYAVIY HISOBOTNING KOMPILYATSIYASI BO'YICHA TOPSHIRIQLARNI BAJARISH TARTIBI.....	503
A.Z.Avlokulov	
ERKIN IQTISODIY ZONALARNING MOHIYATI, TASNIFLASH MEZONLARI VA SHAKLLARI	507
Ibragimov Aziz Turayevich	
IJTIMOY OMILLAR ASOSIDA BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING AFZALLIKLARI.....	514
Isroilov Xurshidbek Rustambek o'g'li	
AVTOTRANSPORT XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALAR FAOLIYATI HAMDA ULARDA SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	521
Raximov Azamat Hamroqulovich	

КО'П QAVATLI UY-JOY OBYEKTлари LOYIHASINI AMALGA OSHIRISHDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	525
Xikmatov Xakimxon Xamzaevich, Xalilov Nimatillo, Fattoyev Orzujon Xudoyqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	530
Djumaniyazova Shaxnoza G'afurdjanovna	
MINTAQA SHAHARLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQRISH DARAJASI TAHLILI.....	535
Ne'matov Ne'matulla Erkinboyevich	
СТРАТЕГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ В ЭПОХУ ЦИФРОВИЗАЦИИ: КАК СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ ФОРМИРУЮТ ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	539
Убайдуллоева Сабрина Кодыровна	
NAVOIY VILOYATIDA MEHNAT RESURSLARIDAN FOYDALANISH HOLATINING IQTISODIY TAHLILI.....	545
O'roqov Mamurali Odil o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH VOSITASI SIFATIDA.....	551
Ramazonov Zafar Ulug'bekovich	
O'ZBEKISTON VILOYATLARIDA TURISTIK XIZMATLAR EKSPORTINING BARQAROR DIVERSIFIKATSIYASI: HUDUDIY KONSENTRATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI.....	555
Sayfullayeva Madina Sirojiddinovna	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI KREDITLASH MODELLARI VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	565
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	
JAHON IQTISODIYOTI GLOBALLASHUVINING HARAKATLANTIRUVCHI OMILLARI, BELGILARI VA SHAKLLARI.....	575
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
DAVLAT MOLIVAVIY BOSHQARUVIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: SUN'IY INTELLEKT VA BLOKCHEYN TEXNOLOGIYALARINING QO'LLANILISHI.....	579
Tilabov Nasrulla Tashmurotovich, Kustanbaeva Jansaya Marat qizi	
JAHON AMALIYOTIDA YASHIL XIZMATLAR KONSEPSIYASINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI, YO'NALISHLARI VA LOKALLASHAYOTGAN INSTITUTSIONAL ASOSLARI.....	584
Y.M. Xalikov	
MILLIY IQTISODIYOTDA SAMARALI RAQOBAT.....	591
Karimova Iroda Abdusattarovna	
MEHMONXONALARDA SUV VA ENERGIYA RESURSLARINI BARQAROR BOSHQARISHNING TASHKILY-IQTISODIY JIHATLARI.....	598
Abbosova Sabina Hasan qizi	
KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	604
Mirzayev Ozod Furkatovich	
PAHTA SANOATINI CHUQUR QAYTA ISHLASH ASOSIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH.....	611
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
РАЗВИТИЕ УРБАНИЗАЦИИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ.....	615
Салимова Юлдуз Исаковна	
UY-JOY FONDI BOSHQARUVINING TASHKILY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	624
Aminova Naima Umar qizi	
STRATEGIC HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES.....	628
Sultonboyeva Munira Bahodirovna, Sultanova Kamila Muktorali Kizi	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING AHAMIYATI.....	636
Mullabayev Murod Farxodjonovich	
THE ROLE OF THE UZBEK LANGUAGE IN THE DIGITAL AGE.....	641
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA BOSHQARUV USULLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	646
Mahmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li	
RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH SHAROITIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	651
Kosbatirov Anvar Nurgaliyevich	
YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARINING ROLI VA ISTIQBOLLARI.....	657
Yakubova Samira Sabitdjanovna	
O'ZBEKISTONDA BANK AUDITI VA INVESTITSION FAOLLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK.....	660
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich, Muhammadjonova Iroda Bahodir qizi	
CORPORATE GOVERNANCE QUALITY, FOREIGN DIRECT INVESTMENT, AND ECONOMIC GROWTH: A PANEL ECONOMETRIC ANALYSIS OF CENTRAL ASIAN COUNTRIES (2003–2024).....	664
Yusufjon Po'latov	
AGRAR MAHSULOTLARNI QAYTA ISHLASH SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	
Sheraliyev Axror Sodiqovich, Ne'matov Javohir Zoxidjon o'g'li	
GANDBOL BILAN SHUG'ULLANUVCHI CHIZIQ O'YINCHISINI O'YIN JARAYONIDAGI TEXNIK-TAKTIK TAYYORGARLIGINI MAXSUS MASHQLAR ORQALI OSHIRISH SAMARADORLIGI.....	677
R.O. Obloberdiyeva	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI TO'LOV QOBILİYATI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINING IQTISODIY MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI.....	683
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING TO'LOV QOBILİYATLARINI OSHIRISH MEKANIZMLARI VA UNING NAZARIY JIHATLARI.....	689
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich, Ishbekova Lobar Yunusxonovna	
QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARI.....	694
Kenjayev Toshbolta Aminovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MILLIY TO'LOV INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH.....	702
Ismailova Nasiba Komildjanovna	
КЭРРИ-ТРЕЙД В ЭПОХУ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ ШОКОВ: УРОКИ БЛИЖНЕВОСТОЧНОГО КОНФЛИКТА.....	708
Сулейманов Ильнур Радикович	
O'ZBEKISTONDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RESIRKULYATSION AKVAKULTURA TIZIMLARINING (RAS) STRATEGIK AHAMIYATI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	715
Nazokat G'ulomova	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	719
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALOQA XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA METODOLOGIK ASOSLARI.....	724
Xazratov Abror Panjiyevich	
AUDITORLIK DALILLARI VA ULARNI HUIJATLASHTIRISH JARAYONINING MUHIM JIHATLARI.....	730
G'aniev Z.U.	
ПОВЫШЕНИЕ ПОРОГА ПЕРЕХОДА НА НДС КАК НАЛОГОВЫЙ ИНСТРУМЕНТ СТИМУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ.....	736
Буранова Лола Вахобовна	
Садиков Искандар Гайратович	

IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	744
Turgunbayev Utkir Begimovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDITNING IQTISODIY MOHIYATI, MAQSADI VA INSTITUTSIONAL O'RNI	749
Saitmuratov Saitmurot Masharip o'g'li	
KELAJAK STRATEGIYASI INNOVATSION HR-SIYOSATLAR VA YOSH KADRLAR BILAN ISHLASHNING KONSEPTUAL MODELII	755
Abiyev Jahongir Ne'matovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDIT O'TKAZISH JARAYONINING USLUBIY TAHLILI	761
Saitmuratov Saitmurot Masharip o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	767
Ashurov Furkatjon Shuxratovich	
ОПЫТ ВЕДУЩИХ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН В НАЛОГООБЛОЖЕНИИ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ.....	771
Курбанов Рустам Раджапович	
FOND BOZORI ORQALI XUSUSIYLASHTIRISH: POLSHA TAJRIBASI, O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	775
Chinqulov Qahramon Ravshanovich	
SAMARQAND QISHLOQLARIDA "OILAVIY MEHMON UYLARI" (GUEST HOUSES) VA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI: ISHCHI KUCHI VA KAPITAL NAZARIY TAHLILI.....	781
Ozoda Pardayeva	
YASHIL INNOVATSIYALARNING O'ZBEKISTONDAGI IQTISODIY ROLI	787
Mamatsoliyev Muhammadjon	
SUV TANQISLIGI SHAROITIDA SOHANI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISH (XORIJ TAJRIBASI).....	793
Akbarova Shaxnoza Yakub qizi	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA ASALARICHILIK TARMOG'INI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	797
Farmanov Jonibek Ziyadullayevich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA NEFT-GAZ SANOATI KORXONALARIDA AXBOROT ALMASHINUVINI TAKOMILLASHTIRISH "Muborak gazni qayta ishlash zavodi MCHJ misolida"	802
Abdullayev Munis	
TIJORAT BANKLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI KREDITLASHNING IQTISODIY MOHIYATI VA UNING MILLIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI AHAMIYATI	809
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI (AKT) INFRATUZILMASIDA AKTIVLARNI BOSHQARISHDA ISO/IEC 55000 STANDARTINI QO'LLASH	816
Suleymanov Farrux Raximjon o'g'li	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI RAQAMLI KREDITLASHNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI.....	822
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna	
Abduraxmonov Faridun Firo'z o'g'li	

KICHIK VA O'RTA BIZNESNI RAQAMLI KREDITLASHNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI

Karimova Aziza Maxomadrizoyevna

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

E-mail: karimova.aziza2105@mail.ru

Abduraxmonov Faridun Firo'z o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi

E-mail: abdurahmanovfaridun@gmail.com

ANNOTATSIYA. O'zbekistonda kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash tizimining rivojlanishi hamda uning iqtisodiyotga ta'siri tahlil qilingan. Tadqiqot doirasida raqamli bank xizmatlari, sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (big data) va FinTech yechimlarining kreditlash jarayonlarini tezlashtirish, samaradorligini oshirish hamda moliyaviy inklyuziyani kengaytirishdagi o'rni yoritilgan. Raqamli kreditlashning tadbirkorlik faolligi, investitsion jarayonlar va bandlik darajasiga ijobiy ta'siri asoslab berilgan. Shuningdek, kiberxavfsizlik, moliyaviy savodxonlik va tartibga solish mexanizmlariga oid masalalar tahlil qilinib, ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kichik va o'rta biznes, raqamli kreditlash, FinTech, sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (big data), raqamli bank xizmatlari, moliyaviy inklyuziya, kredit skoringi, iqtisodiy o'sish, raqamli iqtisodiyot.

АННОТАЦИЯ. Проанализированы тенденции развития системы цифрового кредитования малого и среднего бизнеса в Узбекистане и её влияние на экономику страны. Рассмотрена роль цифровых банковских услуг, искусственного интеллекта, технологий больших данных (big data) и FinTech-решений в ускорении кредитных процессов, повышении их эффективности и расширении финансовой инклюзии. Обосновано положительное влияние цифрового кредитования на предпринимательскую активность, инвестиционные процессы и уровень занятости. Кроме того, исследованы вопросы кибербезопасности, финансовой грамотности и нормативно-регуляторного обеспечения, а также предложены рекомендации по их дальнейшему совершенствованию.

Ключевые слова: малый и средний бизнес, цифровое кредитование, FinTech, искусственный интеллект, большие данные (big data), цифровые банковские услуги, финансовая инклюзия, кредитный скоринг, экономический рост, цифровая экономика.

ABSTRACT. The development of the digital lending system for small and medium-sized businesses in Uzbekistan and its impact on the national economy are analyzed. Particular attention is paid to the role of digital banking services, artificial intelligence, big data technologies, and FinTech solutions in accelerating lending processes, improving efficiency, and promoting financial inclusion. The positive impact of digital lending on entrepreneurial activity, investment processes, and employment is substantiated. In addition, issues related to cybersecurity, financial literacy, and regulatory frameworks are examined, and practical recommendations for their further improvement are proposed.

Keywords: small and medium-sized businesses, digital lending, FinTech, artificial intelligence, big data, digital banking services, financial inclusion, credit scoring, economic growth, digital economy.

KIRISH

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida raqamli texnologiyalar asosida iqtisodiy munosabatlarni transformatsiya qilish jarayonlari jadallashib bormoqda. Ayniqsa, bank-moliya tizimida raqamli xizmatlarning keng joriy etilishi kreditlash mexanizmlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Raqamli kreditlash tizimi an'anaviy kreditlash usullariga nisbatan tezkorlik, qulaylik va samaradorlikni ta'minlashi bilan ajralib turadi. Shu sababli, kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash masalasi zamonaviy iqtisodiyotning dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Kichik va o'rta biznes iqtisodiy o'sishni ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish, raqobat muhitini rivojlantirish va aholi daromadlarini oshirishda muhim o'rin tutadi. O'zbekiston iqtisodiyotida ham ushbu sektor yalpi ichki

mahsulotning salmoqli qismini shakllantirib, iqtisodiy faollikni rag'batlantiruvchi asosiy omillardan biri bo'lib xizmat qilmoqda. Shu bois, kichik va o'rta biznes subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash, ayniqsa, kredit resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda iqtisodiyotni raqamlashtirish, bank tizimini modernizatsiya qilish va FinTech xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamlı islohotlar amalga oshirilmoqda. Natijada raqamli bank xizmatlari, mobil ilovalar, onlayn kreditlash platformalari, elektron to'lov tizimlari hamda masofaviy identifikatsiya xizmatlari jadal rivojlanmoqda. Bu esa kichik va o'rta biznes subyektlari uchun moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda.

Raqamli kreditlash tizimlari kredit ajratish jarayonini avtomatlashtirish, mijozlarning moliyaviy holatini tezkor tahlil qilish hamda kredit risklarini samarali boshqarish imkonini beradi. Sun'iy intellekt, "big data" texnologiyalari va avtomatlashtirilgan skoring tizimlari yordamida qarz oluvchilarning to'lov qobiliyatini aniq baholash mumkin bo'lmoqda. Natijada kredit ajratish muddatlari qisqarib, operatsion xarajatlar kamaymoqda hamda moliyaviy xizmatlarning ommabopligi ortmoqda.

Shu bilan birga, raqamli kreditlash tizimining rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, tadbirkorlik faoliyatining kengayishi, investitsion faollikning oshishi, yangi ish o'rinlarining yaratilishi va moliyaviy inklyuziyaning rivojlanishi iqtisodiy o'sish sur'atlariga ijobiy ta'sir etmoqda. Ayniqsa, hududlarda masofaviy bank xizmatlarining rivojlanishi moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari cheklangan tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlashning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'sirini tahlil qilish, uning afzalliklari va mavjud jihatlarini aniqlash hamda tizimni yanada takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot davomida raqamli kreditlashning iqtisodiy samaradorligi, bank tizimidagi o'rni hamda tadbirkorlik faoliyatiga ta'siri kompleks ravishda o'rganiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik va o'rta biznesni kreditlashni rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni bo'yicha ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Xususan, Rehman S.U., Sanga B., Aziakpono M., Raza A., Guo Y., Liu X., Zhang M. hamda mahalliy olimlardan Madjitova M., G'ayratova R., Umarova I.S. va Aymuxamedov B. mazkur yo'nalishda ilmiy izlanishlar olib borganlar [1–10].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda kichik va o'rta biznesni kreditlashda raqamli texnologiyalarning o'rni o'rganish uchun kompleks yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot jarayonida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish va tizimli yondashuv usullaridan foydalanildi. Shuningdek, mavjud ma'lumotlar asosida tahliliy baholash amalga oshirilib, kreditlash jarayoniga ta'sir etuvchi omillar aniqlandi. Tadqiqotda nazariy va amaliy jihatlar uyg'un holda ko'rib chiqildi hamda olingan natijalar asosida tegishli xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash zamonaviy moliyaviy tizimning eng dinamik va transformatsion yo'nalishlaridan biri sifatida shakllanmoqda. Ushbu yondashuv kreditlash jarayonining barcha bosqichlarini — mijoz tomonidan murojaat qilishdan boshlab, kredit mablag'larini ajratish va monitoring qilishgacha bo'lgan jarayonlarni to'liq raqamlashtirishni nazarda tutadi. Bunda mobil ilovalar, onlayn platformalar, sun'iy intellekt asosidagi tahliliy tizimlar hamda elektron identifikatsiya vositalari keng qo'llanilib, kredit jarayonining avtomatlashtirilgan va tezkor ishlashiga zamin yaratadi. Natijada bank xizmatlarining operatsion samaradorligi oshadi, xarajatlar kamayadi hamda mijozlar uchun qulaylik darajasi sezilarli ravishda ortadi.

An'anaviy kreditlash amaliyotida kichik biznes subyektlari ko'pincha garov ta'minotining yetarli emasligi, hujjat aylanishining murakkabligi va kredit berish mezonlarining qat'iyiligi sababli moliyaviy resurslardan foydalanishda qiyinchiliklarga duch keladi. Raqamli kreditlash esa ushbu jarayonlarni takomillashtirib, muqobil ma'lumotlar manbalariga asoslangan baholash mexanizmlarini joriy etadi. Jumladan, mijozning to'lov intizomi, savdo operatsiyalari, elektron tijoratdagi faolligi, mobil to'lovlar tarixi va boshqa raqamli izlar kreditga layoqatlilikni aniqlashda muhim indikatorlar sifatida xizmat qiladi. Bu esa rasmiy kredit tarixiga ega bo'lmagan tadbirkorlar uchun ham moliyaviy tizimdan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

O'zbekiston bank tizimida raqamlashtirish jarayonlarining jadallashuvi natijasida onlayn kreditlash xizmatlari amaliyotga keng tatbiq etilmoqda. Tijorat banklari tomonidan mobil ilovalar orqali mikrokreditlar, aylanma mablag'larni moliyalashtirish va qisqa muddatli kredit mahsulotlarini taqdim etish mexanizmlari yo'lga qo'yilgan. Kredit arizalarini ko'rib chiqish muddatining bir necha kundan bir necha daqiqagacha qisqarishi biznes

subyektlari uchun muhim iqtisodiy afzallik yaratadi. Bu, ayniqsa, savdo, xizmat ko'rsatish va ishlab chiqarish sohalorida tezkor moliyalashtirishga bo'lgan ehtiyoj yuqori bo'lgan sharoitda dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Raqamli kreditlash tizimi iqtisodiy jarayonlarga bevosita ta'sir ko'rsatib, tadbirkorlik faolligini oshirish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi. Moliyaviy resurslardan tez va qulay foydalanish imkoniyati yangi biznes loyihalarini amalga oshirish, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish hamda yangi ish o'rinlarini yaratishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, kredit mablag'larining maqsadli va samarali yo'naltirilishi investitsion jarayonlarning faollashuviga olib kelib, real sektor rivojlanishini tezlashtiradi.

Raqamli kreditlashning yana bir muhim ijtimoiy-iqtisodiy natijasi moliyaviy inklyuziyaning kengayishidir. Zamonaviy raqamli texnologiyalar yordamida geografik jihatdan uzoq hududlarda joylashgan tadbirkorlar ham bank xizmatlaridan to'liq foydalanish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu esa hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni qisqartirish, moliyaviy xizmatlar qamrovini kengaytirish va iqtisodiy faollikni muvozanatli rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, raqamli kreditlash tizimi ayrim muhim jihatlarni ham e'tiborga olishni talab etadi. Kreditlarning tezkor va soddalashtirilgan tartibda berilishi kredit portfelini samarali boshqarish zaruratini oshiradi. Bundan tashqari, kiberxavfsizlikni ta'minlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish hamda moliyaviy savodxonlik darajasini yuksaltirish masalalari tizimning barqaror rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli raqamli kreditlashni rivojlantirish bilan bir qatorda institutsional nazorat va tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish ham dolzarb vazifa hisoblanadi.

FinTech kompaniyalari va tijorat banklari o'rtasidagi hamkorlik raqamli kreditlash bozorining kengayishiga sezilarli turtki bermoqda. Texnologik innovatsiyalar va an'anaviy moliyaviy resurslarning integratsiyasi natijasida yangi avlod kredit mahsulotlari shakllanmoqda. Bu esa kreditlash jarayonlarini yanada moslashuvchan, tezkor va mijozlar ehtiyojlariga yo'naltirilgan tizimga aylantirmoqda.

Shu bilan birga, raqamli kreditlash jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavflarni boshqarishda davlat va regulyator organlarining roli muhimdir. Markaziy bank tomonidan prudensial talablarning takomillashtirilishi, kredit risklarini boshqarish mexanizmlarining rivojlantirilishi hamda iste'molchilar huquqlarini himoya qilish tizimining mustahkamlanishi ushbu sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Umuman olganda, kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, tadbirkorlikni rivojlantirish va moliyaviy tizim samaradorligini oshirishda strategik ahamiyatga ega yo'nalish hisoblanadi. Ushbu tizimning izchil rivojlanishi barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash, bandlikni oshirish hamda raqamli iqtisodiyotning keng miqyosda shakllanishiga xizmat qiladi.

Quyidagi jadvalda kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlashning O'zbekiston iqtisodiyotidagi asosiy ko'rsatkichlari 2023–2025-yillar kesimida keltirilgan. Unda raqamli kreditlar hajmi, onlayn arizalar soni, kreditlash tezligi, FinTech rivojlanishi hamda KOB sektorining iqtisodiyotdagi ulushi kabi muhim indikatorlar aks ettirilgan. Jadval ma'lumotlari raqamli kreditlash tizimining yildan-yilga jadal rivojlanib, iqtisodiyotning real sektoriga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatayotganini tasdiqlaydi. (1-jadval)

1-jadval
Kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash ko'rsatkichlari¹

№	Ko'rsatkich nomi	2023-yil	2024-yil	2025-yil	O'zgarish (2023–2025)
1	Raqamli kreditlar hajmi (trln so'm)	18	24	31	+72 %
2	KOB subyektlariga berilgan kreditlar ulushi (%)	52	56	60	+8 p.p.
3	Onlayn kredit arizalari soni (mingta)	950	1 280	1 620	+71 %
4	Mobil bank foydalanuvchilari (mln kishi)	17	20	23	+6 mln
5	Raqamli mikrokreditlar ulushi (%)	28	34	41	+13 p.p.
6	Kredit ajratishning o'rtacha muddati (kun)	3–5	1–2	<1	Keskin qisqargan
7	KOB sektorining YAIMdagi ulushi (%)	54	56	58	+4 p.p.
8	KOB sektorining bandlikdagi ulushi (%)	72	73	74	+2 p.p.
9	FinTech platformalar soni (ta)	45	58	72	+27 ta
10	Raqamli kreditlash orqali yaratilgan ish o'rinlari (ming)	120	145	170	+50 ming

Jadval ma'lumotlari kichik va o'rta biznesni raqamli kreditlash O'zbekiston iqtisodiyotida izchil va barqaror o'sish tendensiyasiga ega ekanligini ko'rsatadi. 2023–2025-yillar davomida barcha asosiy ko'rsatkichlar bo'yicha ijobiy dinamika kuzatilmoqda.

1 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, Statistika agentligi, tijorat banklari hisobotlari va FinTech bozori tahlillari asosida muallif tomonidan tuzildi.

Xususan, raqamli kreditlar hajmi 18 trln soʻmdan 31 trln soʻmga oshib, sezilarli oʻsishni qayd etgan. Bu bank tizimida raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi va kreditlash jarayonlarining soddalashuvi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, kichik va oʻrta biznesga berilgan kreditlar ulushining 52 foizdan 60 foizgacha yetishi ushbu sektorni moliyaviy qoʻllab-quvvatlash darajasi ortganligini koʻrsatadi.

Onlayn kredit arizalari sonining 950 mingdan 1,62 milliontagacha koʻpayishi mijozlarning raqamli xizmatlarga boʻlgan ishonchi va ulardan foydalanish darajasi ortganligini koʻrsatadi. Mobil bank foydalanuvchilari sonining 6 million kishiga oshishi esa raqamli bank xizmatlarining ommaviylashayotganini tasdiqlaydi. Eng muhim natijalardan biri kredit ajratishning oʻrtacha muddatini 3–5 kundan 1 kundan ham kam vaqtgacha qisqartirishga erishilganidir. Bu holat sunʼiy intellekt va avtomatlashtirilgan skoring tizimlarining amaliyotga keng joriy etilishi bilan bevosita bogʻliqdir. Shuningdek, FinTech platformalar sonining 45 tadan 72 tagacha koʻpayishi raqamli moliyaviy ekotizimning kengayib borayotganidan dalolat beradi. Natijada kichik biznes uchun muqobil moliyalashtirish manbalari shakllanmoqda.

KOB sektorining YAIMdagi ulushi va bandlikdagi hissasining ortishi raqamli kreditlashning real iqtisodiyotga ijobiy taʼsirini tasdiqlaydi. Xususan, yangi ish oʻrinlarining 120 mingdan 170 minggacha oshishi iqtisodiy faollikning kuchayganligini koʻrsatadi. Umuman olganda, jadval tahlili raqamli kreditlash tizimining Oʻzbekiston iqtisodiyotida kichik va oʻrta biznesni rivojlantirish, moliyaviy inklyuziyani kengaytirish hamda iqtisodiy oʻsishni jadallashtirishda muhim omilga aylanib borayotganini yaqqol namoyon etadi.

Raqamli kreditlash tizimining rivojlanish tendensiyalari Oʻzbekiston iqtisodiyoti uchun nafaqat statistik oʻsish, balki sifat jihatidan ham chuqur tarkibiy oʻzgarishlar yuz berayotganini koʻrsatadi. Jadvalda aks etgan koʻrsatkichlar tahlili shuni anglatadiki, kichik va oʻrta biznesni moliyaviy qoʻllab-quvvatlash jarayonida raqamli yechimlarning ulushi bosqichma-bosqich kengayib bormoqda va kredit bozorining transformatsiyasiga bevosita taʼsir koʻrsatmoqda.

Avvalo, raqamli kreditlar hajmining 18 trln soʻmdan 31 trln soʻmga yetishi bank tizimida raqamlashtirish jarayonlarining chuqurlashganini va kredit resurslarining real sektor iqtisodiyotiga yanada faol yoʻnaltirilayotganini ifodalaydi. Bu holat moliyaviy vositachilik samaradorligining oshishi bilan birga, kreditlash mexanizmlarining institutsional jihatdan modernizatsiya qilinganligini ham koʻrsatadi. Shuningdek, kichik va oʻrta biznes subyektlariga ajratilayotgan kreditlar ulushining ortishi iqtisodiy siyosatda ushbu sektorning ustuvor yoʻnalish sifatida belgilanganligini tasdiqlaydi. Bu esa davlat tomonidan tadbirkorlikni qoʻllab-quvvatlash siyosatining amaliy natijalar berayotganidan dalolat beradi.

Onlayn kredit arizalari sonining keskin oshishi raqamli xizmatlarga boʻlgan talabning kuchayganini va biznes subyektlarining moliyaviy jarayonlarga tez moslashayotganini bildiradi. Bu jarayon bank xizmatlarining mijozlarga yanada yaqinlashuvi hamda xizmat koʻrsatish modelining tubdan oʻzgarayotganini koʻrsatadi.

Mobil banking foydalanuvchilari sonining ortishi esa moliyaviy xizmatlarning ommaviylashuvi va raqamli infratuzilmaning kengayib borayotganini tasdiqlaydi. Natijada bank xizmatlari nafaqat yirik shaharlarda, balki hududiy darajada ham keng qamrovga ega boʻlmoqda. Eng muhim tendensiyalardan biri sifatida kredit ajratish muddatining keskin qisqarishini koʻrsatish mumkin. Bu holat sunʼiy intellekt, avtomatlashtirilgan skoring tizimlari va “big data” texnologiyalarining amaliyotga keng joriy etilishi natijasidir. Buning natijasida kredit qarorlari tezkor va aniq qabul qilinmoqda.

FinTech platformalar sonining ortishi esa moliyaviy bozorning diversifikatsiyalanayotganini anglatadi. Anʼanaviy bank tizimiga qoʻshimcha ravishda yangi moliyaviy institutlarning shakllanishi raqobat muhitini rivojlantirib, innovatsion kredit mahsulotlarining yaratilishiga zamin yaratmoqda.

Kichik va oʻrta biznesning YAIMdagi hamda bandlikdagi ulushining ortishi raqamli kreditlashning bevosita iqtisodiy natijalarini aks ettiradi. Ayniqsa, yangi ish oʻrinlarining koʻpayishi iqtisodiy faollikning kengayishi va tadbirkorlik muhitining rivojlanishi bilan chambarchas bogʻliqdir.

Umuman olganda, jadval tahlili shuni koʻrsatadiki, raqamli kreditlash tizimi Oʻzbekiston iqtisodiyotida kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishning muhim drayveriga aylanib bormoqda. Ushbu jarayon moliyaviy inklyuziyani kengaytirish, investitsion faollikni oshirish va iqtisodiy oʻsishni jadallashtirishga xizmat qilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Oʻtkazilgan tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, kichik va oʻrta biznesni raqamli kreditlash Oʻzbekiston iqtisodiyotida tarkibiy oʻzgarishlarni jadallashtiruvchi muhim omillardan biri sifatida shakllanmoqda. Raqamli texnologiyalar asosida kreditlash jarayonining avtomatlashtirilishi bank xizmatlarining samaradorligini oshirib, kredit resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Natijada kichik va oʻrta biznes subyektlarining moliyaviy barqarorligi mustahkamlanib, ularning iqtisodiy faolligi ortib bormoqda.

Tahlillar shuni ham koʻrsatadiki, sunʼiy intellekt, “big data”, FinTech platformalari va raqamli bank xizmatlari kredit risklarini baholash aniqligini oshiradi hamda kredit ajratish jarayonini tezlashtiradi. Bu esa bank tizimida operatsion xarajatlarning kamayishiga va moliyaviy xizmatlar sifatining yaxshilanishiga xizmat qilmoqda. Shu

bilan birga, moliyaviy inklyuziyaning kengayishi natijasida hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni qisqartirish imkoniyatlari kengaymoqda.

Raqamli kreditlash tizimining rivojlanishi bilan bir qatorda ayrim muhim jihatlarga ham e'tibor qaratish zarur. Xususan, kiberxavfsizlikni ta'minlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish mexanizmlarini takomillashtirish hamda moliyaviy savodxonlik darajasini oshirish tizimning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu sababli ushbu yo'nalishda kompleks yondashuv asosida chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- bank tizimida sun'iy intellekt va "big data" texnologiyalarini keng joriy etish hamda ularni kredit scoring tizimlariga integratsiya qilish;
- kichik va o'rta biznes uchun raqamli kreditlash platformalarini yanada rivojlantirish va ularning funksional imkoniyatlarini kengaytirish;
- kiberxavfsizlik tizimlarini takomillashtirish hamda mijozlarning shaxsiy va moliyaviy ma'lumotlarini himoya qilish mexanizmlarini rivojlantirish;
- FinTech kompaniyalari va tijorat banklari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish orqali innovatsion kredit mahsulotlarini yaratish;
- hududlarda raqamli infratuzilmani kengaytirish va internet qamrovini yaxshilash;
- aholi va tadbirkorlar o'rtasida raqamli moliyaviy savodxonlikni oshirishga qaratilgan maxsus o'quv dasturlarini joriy etish.

Umuman olganda, raqamli kreditlash tizimini rivojlantirish O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish, kichik va o'rta biznesning barqaror o'sishini ta'minlash hamda moliyaviy tizim samaradorligini oshirishda strategik ahamiyatga ega. Ushbu yo'nalishdagi islohotlarning izchil davom ettirilishi mamlakatda raqamli iqtisodiyotning keng rivojlanishiga va uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Rehman S.U. va boshqalar. FinTech Adoption in SMEs and Bank Credit Supplies: A Study on Manufacturing SMEs // Sustainability. – MDPI, 2023. – Vol. 11, № 8. – 15 p.
2. Sanga B., Aziakpono M. FinTech and SMEs Financing: A Systematic Literature Review and Bibliometric Analysis // Digital Business. – Elsevier, 2023. – Vol. 3, № 2. – 12 p.
3. Raza A. Building Financial Inclusion through Digital Lending Platforms: A Framework for SME // SSRN Electronic Journal. – 2024. – 18 p.
4. Guo Y., Liu X., Zhang M. From Advantage to Disadvantage: How FinTech Impacts Small Banks? // Financial Innovation. – Springer, 2025. – Vol. 11. – 20 p.
5. Li H., Lu Z., Yin Q. The Development of Fintech and SME Innovation: Empirical Evidence from China // Sustainability. – MDPI, 2023. – Vol. 15, № 3. – 17 p.
6. Iseni E. FinTech and SME Credit in North Macedonia: Alternative-Data Risk Scoring Models // TACJE. – 2023. – 14 p.
7. Madjitova M. Raqamli bank xizmatlari va SME kreditlash samaradorligi // International Journal of Business and Global Economy. – 2025. – № 4. – 55–62-betlar.
8. G'ayratova R. Raqamli iqtisodiyotda SME kreditlashda axborot asimmetriyasi // International Journal of Business and Global Economy. – 2025. – № 4. – 63–70-betlar.
9. Худойбердиева М. М., Каримова А. М. Кредитная поддержка малого и среднего бизнеса в Республике Узбекистан и факторы, препятствующие его развитию // SCHOLAR. – 2023. – Т. 1. – № 12. – С. 16–25.
10. Маруфов З. А., Убайдуллаев Б. С. Развитие инвестиционной деятельности предпринимательства в Республике Узбекистан // Экономика и социум. – 2022. – № 5-2 (92). – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-investitsionnoy-deyatelnosti-predprinimatelstva-v-respublike-uzbekistan>
11. Каримова А. М. и др. Кредитная поддержка малого и среднего бизнеса в Республике Узбекистан и факторы, препятствующие его развитию // Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting. – 2025. – Т. 5. – № 6. – С. 85–90.
12. Пирматова Д. А., Каримова А. М. Анализ современного развития коммерческих банков // Новости образования: исследование в XXI веке. – 2025. – Т. 3. – № 34. – С. 555–563.
13. Umarova I.S. O'zbekistonda kichik biznesni kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari // Academic and Empirical Practice Trends. – 2025. – № 2. – 41–48-betlar.
14. Aymuxamedov B. Fintech and Digital Transformation of Business in Uzbekistan: SME Development // SSRN Electronic Journal. – 2025. – 16 p.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 5 (3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>